

Auteur(s) : Conti, Natale

Collection Mythologia, Venise, 1567 - Livre X

Ce document a pour résumé :

[Mythologia, Venise, 1567 - X \[131\] : De Harmonia & Cadmo](#)

Collection Mythologia, Francfort, 1581 - Livre IX

[Mythologia, Francfort, 1581 - IX, 14 : De Harmonia & Cadmo](#) est une version augmentée de ce document

Collection Mythologie, Paris, 1627 - Livre IX

[Mythologie, Paris, 1627 - IX, 15 : De Harmonie, & de Cadmus](#) est une transformation de ce document

Collection Mythologie, Lyon, 1612 - Livre IX

[Mythologie, Lyon, 1612 - IX, 14 : De Harmonie & Cadme](#) est une transformation de ce document

Informations sur la notice

Auteurs de la noticeÉquipe Mythologia

Mentions légales

- Fiche : Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle). Licence Creative Commons Attribution - Partage à l'Identique 3.0 (CC BY-SA 3.0 FR)
- Images : Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ).

Citer cette page

Conti, Natale, *Mythologia* Venise, 1567 - IX, 14 : De Harmonia & Cadmo, 1567

Projet Mythologia (CRIMEL, URCA ; IUF) ; projet EMAN, Thalim (CNRS-ENS-Sorbonne Nouvelle)

Consulté le 24/12/2025 sur la plate-forme EMAN :

<https://eman-archives.org/Mythologia/items/show/951>

Présentation du document

PublicationVenise, Comin da Trino, 1567

ExemplaireMunich (Allemagne), Münchener DigitalisierungsZentrum (MDZ) ,
Res/4 Ant. 50

Formatin-4

Langue(s)

- Grec ancien
- Latin

Pagination 282v°-284r°

Des dieux, des monstres et des humains

Entités mythologiques, historiques et religieuses

- [Cadmus](#)
- [Harmonie](#)

Notice créée par [Équipe Mythologia](#) Notice créée le 30/04/2018 Dernière modification le 25/11/2024

Mythologia

Intextusque puer frondosa Regius Ida
 Veloces iaculo ceruos, cursuq, fatigat
 Acer, anhelanti similis : quem præpea ab Ida
 Sublimem pedibus rapuit Iouis armiger vncis.

Fama est autem aquilam quod faustum augurium Ioui in bello aduersus Titanas attulisset, armaque pugnanti ministrasset, Iouis autem fuisse existima tam; atque illi datum fuisse imperium in cæteras aues cum ita scribat Horatius lib. 4. carminum; cum illius præcipue singularem diligentiam in rapiendo Ganymede expertus fuisset.

- 10 Qualem ministrum fulminis alitem
 Cui rex Deorum regnum in aues vagas
 Permisit. expertus fidelem
 Iupiter in Ganymede flauo.

Fuerunt qui non à Ioue, neque ab aquila, neque à Diis raptum fuisse Ganymedem tradiderint, sed à Minoe ad concubitum; inter quos fuit Echemenes Cyprius. Hæc illa sunt, quæ de Ganymede ab antiquis fabulose dicta fuerunt: quæ quidem falsa esse omnibus perspicuum est. Alii vero, inter quos fuit Xenophon, ut scripsit in Symposio, Ganymedem propter animi pulchritudinem & prudentiam potius, quam propter formam corporis, in cælum

- 20 ascitum esse voluerunt. nam hi dictum fuisse Ganymedem putarunt non à *γάνυμι*, quod conuiuari & genio indulgere significat; sed potius ab his dictionibus in vnum compositis ad præstantiam prudentiæ & consilii exprimendam *γάνυμι*, & *νους*, & *Μένειν*, nam illæ cum intentionem & incrementum significant, extrema est consilium. Enimuero diuinum quidpiam sub hac fabula contineri ita inquit Cicero lib. 1. Tuscul. Disput. Nec Homerum audio, qui Ganymedem à Diis raptum ait propter formam ut Ioui pocula ministraret. Non iusta causa, cur Laomedonti tanta fieret iniuria. Fingeat hæc Homerus & humana ad Deos transferebat. Quidam ad solatium coniunctorum ipsi Ganymedi hanc fabulam fictam esse tradiderunt, cum is clam raptus fuisset inter venandum: atque illis persuasum denique Ganymedem inter sydera

- 30 relatum esse, & in id signum quod dicitur Aquarius. Ego sanè longe aliter sentio, neque puto diuina ad nos deferenda fuisse, ut cupiebat Cicero, sed humana potius vtiliter ad deorum naturam oportere conferri. Nam quid aliud per hanc fabulam demonstrabant sapientes, quam prudentem virum à Deo amari, & illum solum proxime accedere ad diuinam naturam? est enim Ganymedes anima hominum, quam ut diximus ob eximiam prudentiam Deus ad se rapit, cum stulti neq, sibi, neq, cæteris quidem sint utiles. Illa vero anima pulcherrima est, quæ minimum sit humanis sordibus, aut flagitiis corporis contaminata: quam Deus diligens ad se rapit. sic igitur cum diceret viros bonos, & prudentes, & integerrimos poëta diuinam bonitatem ad se rapere, fabulam de Ganymede finxerunt, quare vtilius nos ad diuina transferunt sapientes, quam diuina ad nos deduxissent. at de Ganymede satis, nunc de Harmonia dicamus.

De Harmonia & Cadmo.

Cap. XIII.

Harmonia verò quibus orta sit, non parua est dubitatio, si quidè Diodorus lib. 7. illam Electæ & Iouis filiam fuisse inquit. At Hesiodus in Theogonia

gonia illam ex adulterio Martis & Veneris natam, fuisse memorat in his;

αὐτὰρ ἄρ' οἱ
 ἔπειτα, καὶ ἑρμῆα φίλον καὶ δῖον ἔρατο
 ἀνέου, ὃς ἔ' αὐτῶν ποικίλ' κλέϊται φάλαγγας,
 ὃς πεδὶρα κρείσσει, σὺν ἄρ' οἱ Πηλεΐδῃ,
 Ἀρμίδῃ δὲ καὶ ἄλλοις ὑπερβόοις δῖος ἄνακτι.

Marti clypeos atque arma secanti
 Alma Venus peperit Pallorem, vnaq; Timorem.
 Qui dare terga virum armatas iussere phalangas
 In bello tristi, quam Cadmus duxit, at inde
 Harmoniam peperit Marti Cytherea decoram.

hæc igitur ubi adoleuisset Cadmo Thebanorum Regi viro sanè præclaro, & ob multas difficultates, quas superauit, illustri, à Ioue in matrimonium data fuit, de quo hæc pauca, ex iis multis, quæ de illo memorantur, colligere placuit. Hic ubi Iupiter Europam suam sororem rapuisset, è qua in Crerâ deportata Iupiter Sarpedonem, & Minoem, & Rhadamanthum suscepit, iussus est ab Agenore patre sororem inuenire, neque prius redire domum, quàm illam secum adduceret. Atqui cum multas regiones peragrasset, neque tamen illam inuenisset, post mortem Telaphæ mætris Delphos de Europa sciscitaturus oraculum adiuit; cui responsum est nihil curiosius de Europa esse querendum, sed urbem ibi condere oportere, ubi bos defessa humi procubuisset, quam habuisset viæ ducem. Hic igitur per agrum Phocensium iter faciens bouem ex armento Pelagontis obuiam habuit, quæ Bxotia peragrata ubi condita fuerunt Thebæ humi procubuit. Tum bouem Palladi mactaturus socios aquatum ad Dircen fontem misit: cum vero ibi draco natus è Marte fontem seruarer, Seriphum & Daileontem Cadmi amicos interemit, tum ipse Cadmus eò profectus ad fontem draconem trucidauit. At vero coactus est Cadmus eius dentes exertos ferere, quod fecit consilio mineræ, e quibus nati sunt armati homines, qui erant cum illo pro patre pugnaturi, sed cadmus lapidem, quem à Minerva acceperat, inter illos iaciens, omne certamen à se diuertit, quod inter illos excitatum est, atque omnes mutuis vulneribus natiuorum armorum se vicissim confecerunt. Illa de causa coactus fuit Cadmus mercenarius annū Marti seruire, qui annus eius temporis octo ex his nostris annis constabat. Post id tempus fabulantur Mineruam Regiâ Cadmi multis ornamentis præclare comparasse, cui Iupiter etiam Martis filiam & Veneris dedit in matrimonium Harmoniâ, ad quas nuptias Dii omnes relicto cælo dicuntur aduentasse; quo tempore fama est inter alia præclara Deorum munera pepulum & monilæ admirabilis pulchritudinis, quod fuit Vulcani opus, à Cadmo donatum fuisse sponsæ. Cadmus ex illa suscepit postea Ino, Semelen, Agauen, Antonoen, & Polydorum. Scriptum reliquit Pherecydes præterea Harmoniæ Martisq; filias fuisse Amazonas, vt testatur Apollon. etiam lib. 2. Argonaut.

ὃς δὲρ ἀμαζόνες μάλ' ἐπὶ τῇσι, ὅδ' ἔχουσιν
 Τίνας αὖ ποδὶσι δυνάται ἀμφὶ κίοντες.
 ἄλλ' ἔθρην Τυνίασιν, καὶ ἄρ' οἱ ἔρπον μέγαν.
 Ἀπὸ δὲ καὶ γυνὴ ἔσται ἀρμασποῖα
 Νέμεφι, καὶ ἄρ' οἱ φελαπιδόμοι Τίαν κίοντες.

Sed neque Amazonides faciles, nec iura colentes,

Hinc

Mythologia

Hinc tenuere procul Deantia protinus arma.
His bellum cordi fuit, his & praelia Martis.
Iure quidem; Harmonia quod Nympha & Marte feruntur
Patre satæ: hæc peperit Mauortia pignora patri.

Cadmus post multas filiarum nepotumque suorum calamitates subrogato
in regnum Pentheo Agaues & Echionis filio relictis Thebis ad Encheli-
enses cum Harmonia coniuge commigrauit. Illi cum ab Illyriis bello infesta-
rentur responsum tulerunt futuram penes ipsos victoriam, si Cadmum &
Harmoniam duces haberent: nam Cadmus & Harmonia apud Drilonis ri-
pas habitabāt, qui Illyrios a Liburnis determinat, ut scripsit in his Metrodo-
rus in commentario de consuetudine; *Drilon δὲ καὶ τὸν ποταμὸν Ἰλλυρίων, καὶ τὸν
Χαλκιδονίαν ποταμὸν καὶ τὸν ποταμὸν τῶν Λιβυρῶν, ἐν ταῖς γὰρ φύσεσιν ἰσὺς αὐτῶν καὶ ὁ ἄλλος, καὶ οὗτοι οἱ
ἐφ' οἷς μεταδίδονται.* Sunt autem Drilo & Naro Illyriorum fluvii, qui Illyrios
Liburnosque determinant. Hoc in loco Cadmus & Harmonia habitaverunt
illi, qui sunt in angues conuersi: qui oraculi auctoritatem secuti eos duces il-
lius expeditionis aduersus Illyrios deligunt. Sic igitur Cadmus Illyriorum
regno potitus aliquandiu feliciter egit, deinde paulopost in draconem et ip-
se & vxor mutati dicuntur a Ioue in campos Elysios demissi fuisse, de qua
mutatione quod apud Illyrios contigerit, ita meminit Dionysius in lib. de

10
situ Orbis;

*ὁ δὲ δὲ ποταμὸν Ἰλλυρίων ἀνέστη
Ἰλλυρίων ἀντὶ χόρου Ἰλλυρίων ἀντὶ χόρου,
ὅριον ἔλθεται, τὰ κατὰ τὴν κατὰ τὴν
κατὰ τὴν ἀντὶ χόρου Ἰλλυρίων ἀντὶ χόρου
τὴν ποταμὸν, ἐν τῇ ποταμὸν κατὰ τὴν ποταμὸν
κατὰ τὴν ποταμὸν κατὰ τὴν ποταμὸν
ἐν τῇ ποταμὸν κατὰ τὴν ποταμὸν
ἐν τῇ ποταμὸν κατὰ τὴν ποταμὸν*

ingentia pondera voluens

Illyricis terris deuoluitur usq; Colonam,
Collesq; apricos, quos alta Ceraunia dicunt.
His celebrem tumulum terris, antrumq; videbis,
Antrum, quod Cadmi dixerunt, Harmoniaq;
Namq; hic serpentes attri facti esse feruntur
Ut texere caput canis, turpisq; senecta.

Sic Nicander in Theriacis;

*Ἰλλυρὶ δὲ ποταμὸν Ἰλλυρίων ἀντὶ χόρου
Ἰλλυρίων κατὰ τὴν ποταμὸν ἀντὶ χόρου
Ἰλλυρίων κατὰ τὴν ποταμὸν ἀντὶ χόρου*

Ἰλλυρίων κατὰ τὴν ποταμὸν ἀντὶ χόρου

10
Ismq; hanc Drilon aluit, & Naronis unda.

Sidonii Cadmi monumentum hoc, Harmoniaq;

Hinc duo terribiles fremuerunt forte dracones.

Atque tot de Cadmo & Harmonia fabulosè dicta fuerunt. Maior harū re-
rum gestarum pars ad historiam transferenda est; non enim a tauro Euro-
pa asportata fuit in Cretam, sed nauigio quodam Cretenses illam rapientes
è Phœnicia in patriam deportarunt. Cum vero illi nauigio esset præfectus
Taurus quidam Gnosius, qui illam è Sarapia Phœnicie ciuitate, quæ sita
fuit inter Sidonem & Tyrum, locus datus est fabulæ, quod rapta fuit, & à
Tauro in Cretam deportata, ut scripsit Echemenes in rebus Cretensibus.

Quod

Quod missus ad Europam quærendam cadmus draconem ad fontem Dirce-
 occidisset, illud quidem fabulosum esse dixerunt; sed latronem ab ipso Cad-
 mo cæsum, qui peregrinis in iis locis insidiaretur, & iam nonnullos è Cadmi
 sociis ceciderat. Dicitur eîus draconis dentes seminasse, cum asselia & so-
 cii illius latronis duce cæso dissipati sint. Nihil autem horum factum est si-
 ne Mineræ consilio, quia cum omnibus in rebus, tum in militaribus præci-
 pue necessaria est hominis prudentia, & Dei optimi auxiliû. Quod autem
 lapidem inter natos homines armatos iecerit, quare inter illos bellum exor-
 tum est; futuras contentiones Thebanorum significat, post thebarum mœ-
 nia ædificata: nam eius virbis imperium magnum bellum inter Thebanos
 postea excitauit. Harmonia dicta est Veneris & Martis filia, quoniam vis mu-
 sicæ non solum erigit animos iacentes, & calamitatum miseriarumque hu-
 manarum cumulis oppressos, suauitateque quadam perfundit, sed etiam ad
 bellum viriles animos inflamat, cum musica multe nationes ante bellum vsq;
 sint, atque nunc etiam nonnullus est vsus musicorum instrumentorum, qui-
 bus milites ad prælium incitentur. Hæc causa fuit cur his parentibus Har-
 monia nata dicatur. Qui Electræ & Iouis filiam crediderunt; Harmoniam
 esse putarunt eam, quam Pythagorici in moribus spherarum, corporumque
 cœlestium fieri crediderunt. quod autem ad mores pertinet, significabât an-
 tiqui, dñi sumus in hac miserrima vita oîum laborû ac molestiarû plenissi-
 ma, fortitudine & prudẽtia vti oportere, qd omnium humanarum actionum
 statutus est finis, neq; vnquã Deus viris bonis & fortibus solet deesse, cū se-
 nem Cadmum & Harmoniam Iupiter post omnes molestias ad Elysios cam-
 pos demiserit. At nunc de Mida dicamus.

10

20

De Mida.

Cap. XV.

FVit autem Midas Phrygiæ Rex Gordiæ filius, qui omnium Regum suæ
 tempestatis fuit diuissimus. Fabulantur ad hunc aliquando Silenû Bac-
 chi comitem captiuium ob ebrietatem, cum iter facere cum Baccho nõ
 potuisset, adductum fuisse; quem ille perhumaniter tractauit. Tum Bacchus
 ad eum requirendum reuersus cognita Midæ liberalitate & humanitate ab
 incolis eius regionis, ipse etiam hospes ad Midam proficiscitur, a quo perbe-
 nigne acceptus illi proposuit vt quidquid optaret, expeteret, quod esset sta-
 tim voti compos futurus. At Midas pro dementia, quæ sollicitat animos mor-
 talium, summam felicitatem ratus in multis possidendis, expetiuit vt quid-
 quid contingeret continuo aurum fieret: quam fabulam explicauit Ouid.
 libro vndecimo Metamorph. Cum postea cibaria etiam, quibus vesceretur,
 contacta repente fierent aurea, penitentia captus est suæ petitionis; atq; nisi
 Deus fuisset illi benignus ea molestia subleuado, omnino inedia mori neces-
 se fuisset. Orauit igitur eundem Deum cum satis aptas pœnas suæ stultitiæ
 ac temeritatis dedisset, vt hoc manus auferret. Tum vero Bacchus respondit
 illud futurum si se in Pactolo flumine lauisset; quare locus ibi illa molestia
 liberatus est: ac fluius ex illo tempore aureis arenis fluere cepit, quod ita
 testatur Ouidius;

30

40

Rex iussu succedit aquæ, vis aurea tinxit
 Flument & humano de corpore celsit in annem.
 Nunc quoq; iam veteris percepto semine venæ

Atua